

Stanovisko EAZA ke komerčnímu obchodu s tygry a jejich částmi

Schváleno Radou EAZA

12. listopadu 2018

Populace tygrů ve volné přírodě se zmenšují v důsledku narůstající lidské aktivity. Lokality jejich výskytu v Asii jsou malé, omezené a izolované. Čtyři z osmi poddruhů tygra byly během posledního století vyhubeny kvůli úbytku jejich životního prostředí, lovu a nelegálnímu obchodu.¹

Navzdory silným mezinárodním snahám přežít tygří populace i nadále vážně ohrožuje nelegální obchod s tygry a částmi jejich těl.² V Asii přetrvává velká tržní poptávka po částech tygřích těl, využívaných v tradiční medicíně a pro luxusní výrobky. Rozsáhlý komerční obchod vyvolaný touto poptávkou a z ní plynoucími vysokými cenami pokračuje nejen v oblastech přirozeného výskytu tygrů v Asii, ale i globálně, a rovněž v rámci EU. Vedle nelegálních vývozů živých tygrů z Evropy do Asie nedávné zásahy rovněž rozkryly dobře zorganizované sítě pašeráků s produkty, pocházejícími z tygrů, kteří byli odchováni v zajetí v Evropě.^{3,4}

Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) má standardy a pravidla, která zaručují, že tygři, chovaní v našich členských zařízeních jsou chráněni proti jakémukoli komerčnímu využití a nelegálnímu trhu. Zoologické zahrady sdružené v EAZA monitorují a intenzivně pečují o populaci tygrů v jejich chovech, a přísná pravidla regulují převozy zvířat mezi jednotlivými zoo nebo jejich rozmnožování. Členové EAZA po desetiletí přispívají k cílům ochrany tygrů nejen prostřednictvím této společné péče o populaci, ale i prací v terénu, kampaněmi zaměřenými na zvyšování povědomí, získáváním financí a sdílením znalostí a nejlepších postupů.

EAZA naléhavě vyzývá orgány Evropské Unie a orgány jednotlivých států aby okamžitě podnikly kroky, jež by vedly k odstranění hrozeb, ohrožujících tygry jak v asijských státech jejich výskytu, tak i v Evropě, prostřednictvím:

- Efektivnějšího boje proti pašování produktů z volně žijících zvířat v souladu se třemi prioritami Akčního plánu EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy⁵: lepší prevencí, účinnějším prosazováním zákona a posílením globálního partnerství. Žádáme ráznější "Evropskou diplomacii pro divokou přírodu" prosazující ochranu přírody a odrazující země třetího světa od zavádění opatření a rozhodnutí, která by stimulovala nelegální obchod.

¹ Goodrich, J., Lynam, A., Miquelle, D., Wibisono, H., Kawanishi, K., Pattanavibool, A., Htun, S., Tempa, T., Karki, J., Jhala, Y. & Karanth, U. 2015. *Panthera tigris*. Červený seznam IUCN 2015: <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2015-2.RLTS.T15955A50659951.en>

² Ibid.

³ <https://cites.org/sites/default/files/eng/com/sc/70/Inf/E-SC70-Inf-24.pdf>

⁴ <https://eia-international.org/major-investigation-exposes-horrific-tiger-slaughterhouse-czech-republic/>

⁵ http://ec.europa.eu/environment/cites/trafficking_en.htm

- Zajištění ambiciózního financování ochrany biodiverzity. Efektivní a konsistentní implementací iniciativy "Evropská Biodiverzita pro život" a v souladu se strategiemi ochrany přírody v Asii vytyčenými ve studii "Větší než Tygři".⁶
- Zajištění, aby populace tygrů *ex-situ* v lidské péči v Evropě sloužila nekomerčním účelům, jako je výzkum, vzdělávání a rozmnožování pro účely ochrany, tak jak to činí Programy *ex-situ* EAZA, popsané níže.

1. Co je EAZA?

Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), slučující více než 400 členských institucí ve 47 zemích, z nichž 26 je členským státem EU, je největší světová regionální asociace zoologických zahrad a akvárií.

Naším posláním jako neziskové ochranné organizace je usnadnit součinnost v rámci komunity evropských zoologických zahrad a akvárií ve vzdělávání a zapojování veřejnosti, vědeckém výzkumu a ochraně přírody. Věříme že zoologické zahrady a akvária mohou hrát významnou roli v ochraně přírody a volně žijících živočichů a rostlin jak v našich členských institucích tak ve volné přírodě, a věříme, že zvířata v lidské péči jsou v centru tohoto poslání.

Prostřednictvím našich společných programů péče o populace se EAZA snaží zachovat zdravé a udržitelné populace živočichů, a zajistit budoucnost některým z nejzranitelnějších světových druhů. Zároveň se snažíme hrát v Evropě klíčovou roli v oblasti vědeckých znalostí o pohodě zvířat a péči o ně, a chceme být jednou z nejpřednějších environmentálně vzdělávacích sítí na kontinentu.

Členové EAZA se shodli na tom, že být součástí asociace vyžaduje naprosté dodržování Etického kódu EAZA ([Code of Ethics](#)) a široké škály našich standardů ([various Standards](#)), například Standardu pro ubytování a péči o zvířata v zoologických zahradách a akváriích ([Standards for the Accommodation and Care of Animals in Zoos and Aquaria](#)). Další relevantní směrnice, stanoviska a pravidla týkající se managementu populace druhů obsahuje Manuál péče o populace EAZA ([EAZA Population Management Manual](#)).

2. Tygři v institucích EAZA

Chov tygrů členy EAZA je koordinován a zastřešen Poradní skupinou pro kočky (**Felid Taxon Advisory Group - TAG**). Ta je jednou z 39 poradních skupin vytvořených pro různé skupiny živočišných druhů v naší péči. Poradní skupiny se skládají z odborníků se specializovanými znalostmi všech aspektů managementu, péče a ochrany daného druhu. Na fungování poradních skupin dohlíží Komise pro EEP, jedna ze stálých komisí EAZA, jenž se zodpovídá řídicímu orgánu Rady EAZA. Poradní skupiny jsou zodpovědné za vznik Regionálních plánů kolekcí (RCP), které vymezují, které druhy jsou doporučeny k chovu, proč mají být chovány, jak mají být chovány a zda mají být řízeny v rámci Evropského záchovného programu (EEP) nebo monitorovány poradní skupinou (Mon-T).

⁶ Větší než tygři. Podklady pro strategický přístup k ochraně biodiverzity v Asii - syntéza. Evropská komise, 2018.
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8ed5fdcb-b187-11e8-99ee-01aa75ed71a1/language-en>

Evropské záchovné programy (**EEP**) jsou vytvořeny pro druhy, u nichž je pro dosažení jejich specifické role v *ex-situ* ochraně v rámci EAZA nutná aktivní péče. Každý EEP je dozorován koordinátorem EEP (z jedné z členských institucí EAZA), jehož podporuje komise pro daný druh. Koordinátor EEP zajišťuje v rámci péče o populaci celou řadu relevantních úkolů, jako je založení plemenné knihy a analýza demografie a genetiky populací v EEP. Spolu s komisí pro daný druh koordinátor vydává doporučení pro budoucí péči o druh včetně doporučení pro rozmnožování a přesuny mezi zúčastněnými institucemi.

Poradní skupiny poskytují odborné rady o managementu, péči a welfare druhů které mají na starosti, jejich konečným záměrem je publikovat tyto rady v rámci Pokynů pro nejlepší postupy. Tyto pokyny usilují o shromáždění odborných znalostí o chovu, které jsou obecně přístupné jak v rámci EAZA tak i mimo ni. Tam, kde je nutná péče v globálním měřítku, vznikají Globální plány péče o druhy, zajišťované jedním ze zapojených regionů.

Plán péče EAZA ([EAZA Population Management Manual](#)) vyžaduje, aby **přesuny všech zvířat v rámci EEP byly naprosto nekomerční**. Mimo to musí být každý přesun **nejdříve schválen** koordinátorem programu.

EEP se snaží zajistit takovou péči o populace, aby se **minimalizoval výskyt "přebytečných" zvířat**, tj. zvířat, která nejsou pro daný program potřebná. Zvířata, která jsou považována za přebytečná, mohou být umístěna mimo EEP do instituce, která není členem EAZA, ale pouze po schválení komisí pro daný druh a v relevantních případech Komisí pro EEP, a to pouze poté, co je zajištěno, že budou adekvátně ubytována a bude o ně pečováno v souladu se Standardy EAZA pro ubytování a péči o zvířata v zoologických zahradách ([EAZA Standards for the Accommodation and Care for Animals in Zoos and Aquaria](#)) a akváriích a Pokyny pro nejlepší postupy pro daný druh.

Druhy, které se nacházejí ve sbírkách EAZA a nevyžadující žádnou aktivní péči, jsou zastřešeny **Monitorovacími** programy (Mon-T).

V rámci Poradní skupiny pro kočky běží následující schémata péče o tygry:

- 1. EEP pro tygra ussurijského.** V době publikace populace v regionu EAZA zahrnovala 234 zvířat v 93 institucích. Pro tento druh existuje globální plán péče, což znamená, že péče o populaci tygra ussurijského je koordinována mezi regionálními asociacemi EAZA, EARAZA (Euroasie), AZA (Severní Amerika) a JAZA (Japonsko).
- 2. EEP pro tygra sumaterského.** Populace v regionu EAZA zahrnuje 119 zvířat v 53 institucích. Za Globální plán péče pro tygra sumaterského je zodpovědný člen EAZA.
- 3. 14 tygrů malajských** v zoologických zahradách EAZA je monitorováno v rámci Mezinárodní plemenné knihy tygrů Světovou asociací zoologických zahrad a akvárií (WAZA). Plemennou knihu má v péči člen EAZA.
- 4. V rámci EAZA jsou monitorováni tygři neznámého původu, bílí a hybridní tygři**, tj. tygři s neznámým rodokmenem a / nebo hybridním původem. Tato populace zahrnuje 144 zvířat v 53 členských institucích EAZA.

Regionální plán kolekce Poradní skupiny pro kočky doporučuje, aby členské zoologické zahrady EAZA chovaly pouze tygry sumaterské a ussurijské. Chov tygrů malajských není doporučován protože jejich populace je příliš malá na to, aby byla životaschopná; členům je doporučováno aby se místo toho zaměřili na posilování EEP tygra ussurijského a sumaterského. Tito tygři mohou být chováni do přirozeného konce jejich života, ale členům EAZA je důrazně doporučeno je nemnožit, v souladu se Stanoviskem EAZA k "Záměrnému rozmnožování s cílem projevení vzácných recesivních alel." ([EAZA Position Statement on 'Intentional Breeding for the Expression of Rare Recessive Alleles'](#))

EAZA po svých členech vyžaduje, aby zaslali vzorky DNA **všech jejich tygrů** do **EAZA Biobanky**. Prvotním cílem biobanky je podpora péče o populace a výzkumu pro ochranu všech druhů v péči členů EAZA. Vzorky rovněž pomáhají identifikaci jednotlivých zvířat. EAZA může využít data z biobanky pro podporu státních orgánů, které chtějí potvrdit, že zvířata nebo jejich části, pocházející z nelegálních aktivit, nemají původ v profesionálně řízeném programu. V současné době na takovémto projektu EAZA spolupracuje s českými orgány a Identifikačním schématem pro tygry (TigrisID).

3. EAZA a ochrana tygrů v přírodě

V letech 2002 - 2004 byli tygři tématem jedné z prvních společných kampaní EAZA na ochranu přírody ([Conservation Campaigns](#)). Kromě zvyšování povědomí o hrozbách, kterým čelí tygři ve volné přírodě, kampaň přinesla 750 000 EUR na ochranu tygrů v přírodě (což přesáhlo původní cíle kampaně o 200%). Spolupracovali jsme s 21st Century Tiger (Tygr pro 21. století), partnerstvím pro ochranu přírody mezi Zoological Society of London (Zoologická společnost v Londýně) a Global Tiger Patrol (Globální tygří hlídka). V roce 2018 se 21st Century Tiger spojil s Amur Leopard and Tiger Alliance - ALTA (Aliance pro levharty mandžuské a tygry ussurijské) a vznikla tak WildCats Conservation Alliance (Aliance pro ochranu divokých koček), jenž je i nadále oficiálně podporovaná EEP.

Během posledních 20 let členové EAZA podpořili 21st Century Tiger (Tygr pro 21. století) a ALTA, a nyní WildCats Conservation Alliance (Aliance pro ochranu divokých koček) částkou převyšující 1 milion EUR. Podpora není poskytována jen skrze získávání peněz, ale také ve formě odpracovaných hodin nebo darováním potřebného vybavení do terénu. To umožnilo financovat a vybavit řadu projektů v oblasti výskytu tygrů, včetně podpory boje proti pytlákům na Sumatře, přizpůsobených vzdělávacích aktivit v Rusku nebo vytvoření monitorovacích a výzkumných programů v Číně (*EAZA Conservation Database - Databáze ochrany přírody EAZA, říjen 2018*).

Mimo to EAZA i její individuální členové vedou, účastní se nebo podporují více než padesát projektů zaměřených na ochranu tygrů a jejich prostředí. **Naši členové přispěli doposud materiální podporou nebo odpracovanými hodinami v hodnotě 5,4 milionů EUR na projekty, související s ochranou tygrů.**

Příloha

Seznam projektů na ochranu tygrů, podporovaných členy EAZA

Ochrana tygrů ussurijských v Národním parku Zov Tigra v roce 2011, ruský Dálný východ; Boj proti pytláctví na Ruském Dálném východě; Asijský program na zvyšování povědomí v ochraně přírody, Indočína; Program na ochranu tygra indického, Indie; Vzdělávací programy Výzkumné základny pro chov pandy velké v Chengdu; Program Zoo Chester pro řešení konfliktů mezi lidmi a tygry; Komunitní leadership pro ochranu tygrů, Indie; Kompenzační program pro škody, páchané tygry, ruský Dálný východ; Ochrana tygra ussurijského a levharta mandžuského; Analýza stravy z trusu tygrů a levhartů s využitím metabarcodingu; Krizová výzva pro zemětřesení v Nepálu; Výzva pro lesní požáry, ruský Dálný východ; Management loveckých pronájmů na Ruském Dálném východě; Indonésie: Identifikace a řešení sociálních překážek v ochraně přírody; Vyšetřování pytláctví a nelegálního obchodu, Indie; Ochrana tygra v Karnataka, Indie; Projekt ochrany tygra v národním parku Kerinci Seblat; Rozvojový program v Leuser, Indonésie; Život s tygry; Školení managementu pro úředníky, zodpovědné za ochranu přírody, Indie; Péče o lokality výskytu tygrů v nechráněných oblastech na Ruském Dálném východě; Mapování výskytu levharta mandžuského; Monitorování zotavování tygrů v Útulku pro divoká zvířata v Salakpra (Salakpra Wildlife Sanctuary) Přesuny problematických tygrů v Rusku; Nepál: Integrovaný přístup ke komunitní ochraně přírody v Národním parku Bardia; Nepál: Zvyšování počtu tygrů v přírodní rezervaci Parsa; Operace Amba - Protipytlácké brigády v Primorském kraji, Rusko; Poh Kao; Ochrana přírodní rezervace Horní Bikin (ochrana tygra ussurijského) Red Wolf (Rudí vlci) - protipytlácké hlídky na ruském Dálném východě; Save the Tiger Fund (Nadace pro záchranu tygra); Forezní podpora pro omezení nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy v regionu jihovýchodní Asie; Sociální překážky ochrany přírody v tygří chráněné oblasti Berbak-Sembilang; Tým pro ochranu tygra sumaterského; Projekt na ochranu tygra sumaterského, Way Kambas, Sumatra; Podpora pro národní parky Sitanadi, Udanti a Barnawapara; Indie; Podpora pro Tigris Foundation (Nadace Tigris); The Northern Tiger Project (Projekt Severní tygr); Program pro ochranu přírody The Sumatran Tiger Trust (Nadace tygra sumaterského); Projekt na přepravní bedny pro přemísťování osiřelých / problematických tygrů ussurijských; Tygři na plantážích palmy olejné, Sumatra; Tygři na okraji lesa, Sumatra; United for Wildlife (Partnerství pro divokou přírodu), technologické testovací lokality v rezervaci Parsa; WildCats Conservation Alliance (Aliance pro ochranu divokých koček) - částečná podpora ochrany tygra ussurijského; WildCats Conservation Alliance (Aliance pro ochranu divokých koček) - částečná podpora ochrany tygra sumaterského; WildCats Conservation Alliance (Aliance pro ochranu divokých koček) - plná podpora ochrany volně žijících tygrů Veterinární program pro divoká a domestikovaná zvířata, Nepál; Ochrana volně žijících zvířat na ruském Dálném východě; Wildlife Vets International (Mezinárodní veterináři pro volně žijící zvířata), podpora programu monitorování zdraví levharta mandžuského; Zoo Outreach Organisation, Indie; (Zdroj: Databáze ochrany přírody, EAZA, říjen 2018)

EAZA je podporována v této práci finančním programem LIFE NGO Evropské Unie. Evropská Unie není zodpovědná za názory, zveřejněné v publikacích a/nebo v souvislosti s aktivitami, pro které je grant využit.

Překlad od Zoo Praha, 13. listopadu 2018 /Translated by Prague Zoo, November 13, 2018